23. Якія з дадзеных слоў у рускай і беларускай мовах адрозніваюцца месцам пастаноўкі націску?

1) крапіва; 2) вярба; 3) караван; 4) квартал.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

24. Адгадайце загадку, правільна склаўшы “рассыпаныя” літары.

Сярод поля іскаркі блішчаць.

А) і, о, к, з, р. **Б)** ы, у, б, з. **В)** е, н, е, з, р. **Г)** а, ж, т, ы. **Д)** ё, с, в, а.

25. Высушаныя з костачкамі дробныя плады абрыкосаў называюцца … .

А) сліва. **Б)** разынкі. **В)** боб. **Г)** алыча. **Д)** урук.

26. У якіх словах на месцы пропуску напішаце літару *ў*?

1) а..ра; 2) фа..на; 3) со..с; 4) а..л.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

27. У розных мясцовасцях Беларусі можна пачуць словы *вытанкі, скакушкі, выдрыганцы, брандушкі*. Аказваецца, яны з’яўляюцца сінонімамі назвы жанру вуснай народнай творчасці … .

А) прыказкі. **Б)** прымаўкі. **В)** загадкі.
Г) прыпеўкі. **Д)** крылатыя словы.

28. Янка атрымаў заданне скласці са слоў, дадзеных на картках, народнае выслоўе. Дапамажыце хлопчыку справіцца з заданнем.

1) не дачакаешся; 2) і; 3) лянівага; 4) санлівага;
5) не дашлешся; 6) не дабудзішся.

А) 1, 3, 4, 5, 2, 6. **Б)** 2, 4, 5, 3, 6, 1. **В)** 3, 1, 2, 4, 6, 5.
Г) 4, 6, 3, 5, 2, 1. **Д)** 5, 3, 2, 1, 4, 6.

29. Колькі ўсяго зацвярдзелых зычных у народным выслоўі:

Што напісана пяром, не вычашаш і тапаром?

А) 3. **Б)** 4. **В)** 5. **Г)** 6. **Д)** 7.

30. Хто з беларускіх мастакоў слова ў свой час напісаў у прадмове да зборніка “Мая дудка”: “*Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі*”?

А) Цётка. **Б)** Янка Лучына. **В)** В. Дунін-Марцынкевіч.
Г) Францішак Багушэвіч. **Д)** Янка Купала.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 372 36 17, 372 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 14. Тыраж 36100 экз. г. Мінск. 2017 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2017»

Чацвер, 16 лютага 2017 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай і электроннымі сродкамі забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі. У заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем і чарнавік удзельнік забірае з сабой;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 5-6 класаў

1. Жыхары даюць свае адметныя назвы тым месцам, дзе жывуць. Напрыклад, Лондан называюць горадам дажджоў, Чыкага – горадам вятроў, Венецыю – горадам каналаў. А як называюць Салігорск?

А) горадам мар. **Б)** горадам усмешак. **В)** горадам солі.
Г) горадам дасціпнасці. **Д)** горадам гор.

2. Колькі ўсяго назоўнікаў ужыў М. Маляўка ў скорагаворцы?

Рак *І блішчыць ад лаку*
Улез у лак – *Рак.*

А) няма назоўнікаў. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

3. Падбярыце сінонімы да прыметнікаў у словазлучэннях:

1) слабы вецер; *а) хваравітае(-ы);*
2) слабы характар; *б) нямоцнае(-ы);*
3) слабае здароўе; *в) лёгкі(-ае);*
4) слабае дзіця. *г) нерашучы(-ае);*
д) моцны(-ае).

А) 1-а, 2-д, 3-в, 4-б. **Б)** 1-б, 2-в, 3-а, 4-г. **В)** 1-в, 2-г, 3-б, 4-а.
Г) 1-г, 2-б, 3-а, 4-д. **Д)** 1-д, 2-а, 3-г, 4-в.

4. Якім словам з дадзеных можна выказаць сэнс устойлівага спалучэння *на скорую руку*?

1) падманваць; 2) паспешліва; 3) пакрыўдзіцца; 4) моцна.

А) няма патрэбнага слова. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

5. У якім(-іх) слове(-ах) напішаце адну зычную літару?

1) ма(с, сс)а; 2) гру(п, пп)а; 3) кла(с, сс); 4) то(н,нн)а.

А) ва ўсіх словах. **Б)** ва ўсіх словах, акрамя 4. **В)** 1, 2. **Г)** 3. **Д)** 2, 4.

6. Адпаведнік рускага слова *благоразумие* ў беларускай мове … .

А) дабрадзейства. **Б)** дабро. **В)** знаходлівасць.
Г) разважлівасць. **Д)** настойлівасць.

7. Дадзены словы: *1) быццам; 2) яды; 3) пасля; 4) касы; 5) расы; 6) роўна; 7) пракоса.* Выкарыстаўшы патрэбныя словы, складзіце народнае параўнанне.

А) 1, 6, 2, 5. **Б)** 3, 2, 6, 7. **В)** 5, 1, 3, 4. **Г)** 6, 1, 3, 5. **Д)** 6, 1, 3, 4.

8. Колькі ўсяго [о] у вершаваных радках П. Броўкі?

Заўсёды з любай кніжкай быў,
І быццам аж мільёны жыццяў
Я за адно сваё пражыў.

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

9. Колькі лічбаў ад 1 да 10 пры вымаўленні маюць [с']?

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

10. Падлічыце, колькі двухскладовых слоў у вершаваных радках Р. Барадуліна.

А над елкай *Пільнавалі шлях далёкі,*
Дзве сарокі *Ці яшчэ гняздо чыё.*

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

11. Якое слова "заблудзілася" ў радзе?

Морква, радыска, вішня, гарбуз, агурок.

А) морква. **Б)** радыска. **В)** вішня. **Г)** гарбуз. **Д)** агурок.

12. Вызначце словы, якія правільна падзелены для пераносу.

1) аб-но-ўка; 2) смя-тан-ка; 3) пад'-ём-нік; 4) ма-дэл-ьер.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

13. У якіх словах літара *ц* абазначае [ц']?

1) суніцы; 2) цяля; 3) цярпенне; 4) цукеркі.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

14. Вызначце з дадзеных простыя сказы.

1) Белы туман паступова развеяўся, і ўсё навокал пасвятлела, праяснілася.
2) На зялёную траву, упрыгожаную познімі кветкамі, прызямліўся шэры журавель з пышным султанам чорнага хваста.
3) Рухі ў яго былі лёгкія і грацыёзныя, нібы ў элегантнага танцора.

А) усе сказы. **Б)** няма патрэбных сказаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

15. У якіх словах з прапанаваных на месцы пропуску напішаце літару *я*?

1) зав..зь; 2) дроб..зь; 3) к..раміка; 4) л..генда.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

16. У якіх словах націск служыць для адрознення лексічнага значэння?

1) замкі; 2) хвалі; 3) насып; 4) дзікі.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

17. Выберыце словы, у якіх правільна пастаўлены націск.

1) спіна́; 2) пурпу́р; 3) шкляны́; 4) ката́лог.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

18. Вучні запісвалі беларускія адпаведнікі рускім словам.

Міхась запісаў *тыква – гарбуз.* Юрась запісаў *утюг – уцюг.*
Антось запісаў *потолок – столь.*
Хто з вучняў правільна выканаў заданне?

А) усе вучні. **Б)** ніхто з вучняў. **В)** Міхась і Юрась.
Г) Міхась і Антось. **Д)** Юрась і Антось.

19. Якія назоўнікі з дадзеных правільна напісаны?

1) у лагеры; 2) на кастрэ; 3) на лузе; 4) на рацы; 5) аб юнаке.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных прыкладаў.
В) 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

20. Дадзены словы: *1) апладзісменты; 2) цьвіцці; 3) гвардзеяц; 4) цацверг.* Якія словы напісаны няправільна?

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных слоў. **В)** толькі 4. **Г)** 1, 2. **Д)** 3, 4.

21. Транскрыпцыя якіх слоў з дадзеных зроблена правільна?

1) [яблык]; 2) [шамп'ін'йон]; 3) [с'м'элас'ц']; 4) [л'іп'энь].

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных прыкладаў.
В) 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

22. Якое лексічнае значэнне мае ўстойлівае спалучэнне *за гуж узяцца*?

А) 'трапіць у цяжкае становішча'.
Б) 'распачаць якую-небудзь справу, лічачы сябе здольным выканаць яе'.
В) 'аддаленая будучыня, нешта няпэўнае'.
Г) 'каб стварыць падманлівае ўражанне'.
Д) 'злаваць, выклікаць злосць'.